

SÖKANDE

Staten genom Trafikverket Region Stockholm, 202100-6297
172 90 Sundbyberg

Ombud: Verksjurist Olle Bergsten
c/o Trafikverket
781 89 Borlänge

SAKEN

Tillstånd till vattenverksamhet för tillfällig grundvattensänkning i samband med byggnationen av ny gång- och cykeltunnel, projekt Mäljarbanan.

AnläggningsID i miljöboken: 73974
Koordinater (SWEREF99): N 6585928, E 665110

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Staten genom Trafikverket tillstånd enligt miljöbalken att genomföra följande åtgärder:

- för schakt i jord och berg för tråg, betongtunnel och stödmurar, genom bortledning av grundvatten, under schaktbotten sänka grundvattennivån till ca -1 m RH00, samt vid pumpbrunnen till ca -2 m RH00.
- leda bort allt i schakten inläckande grundvatten,
- på fastigheterna inom influensområdet, vid behov till undvikande av skada, infiltrera vatten i det undre grundvattenmagasinet,
- utföra anläggningar för bortledning och infiltration av grundvattnet.

Villkor och kontroll

Följande villkor ska gälla för verksamheten.

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Trafikverket åtagit sig i målet, såvitt avser frågor som är av betydelse för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

2. Trafikverket ska vid behov, till undvikande av skada till följd av grundvattenbortledningen, infiltrera vatten i det undre grundvattenmagasinet.
3. Trafikverket ska i samråd med tillsynsmyndigheten utarbeta ett kontrollprogram för vattenverksamheten som ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan verksamheten påbörjas. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en effektiv kontroll av grundvattennivåer, strömningsförhållanden, bortledd mängd läns hållningsvatten, infiltrerad mängd vatten, samt sättningar och eventuella skador på fastigheter, gator och ledningar m.m.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Arbetstid

De arbeten som medgetts i denna dom ska vara utförda senast inom fem (5) år från det att domen vunnit laga kraft.

Oförutsedd skada

Om den vattenverksamhet som avses i tillståndet medför skada som mark- och miljödomstolen inte förutsett, får den skadelidande framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk ska för att tas upp till prövning framställas till mark- och miljödomstolen senast inom fem (5) år från arbetstidens utgång.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften till 17 700 kr.

Rättegångskostnader

Trafikverket ska betala ersättning för rättegångskostnader till Ferdinand 9 i Stockholm AB med 103 296 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Trafikverket ska betala ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Stockholm med 39 200 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

YRKANDEN

Trafikverket har, såsom talan slutligen utformats, yrkat att mark- och miljödomstolen ska lämna tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken:

- för schakt i jord och berg för tråg, betongtunnel och stödmurar, genom bortledande av grundvatten, under schaktbotten sänka grundvattennivån till ca - 1 m RH00, samt vid pumpbrunnen till ca -2 m RH00.
- leda bort allt i schakten inläckande grundvatten,
- på fastigheterna inom influensområdet, vid behov till undvikande av skada, infiltrera vatten i det undre grundvattenmagasinet,
- utföra anläggningar för bortledande och infiltration av grundvattnet.

Trafikverket har vidare yrkat att domstolen

- godkänner den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen,
- bestämmer den tid inom vilken arbetena ska vara utförda till fem år,
- bestämmer den tid inom vilken anspråk med anledning av oförutsedda skador får framställas till fem år efter arbetstidens utgång,
- samt att tillståndet, enligt 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken, får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft, och fastställer föreslagna villkor.

Trafikverket föreslår att tillståndet förenas med följande villkor för vattenverksamheten:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Trafikverket åtagit sig i målet, såvitt avser frågor som är av betydelse för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljö.
2. Trafikverket ska vid behov, till undvikande av skada till följd av grundvattenbortledningen, infiltrera vatten i det undre grundvattenmagasinet.
3. Trafikverket ska i samråd med tillsynsmyndigheten utarbeta ett kontrollprogram för vattenverksamheten som ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan vattenverksamheten påbörjas.

Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider.

Kontrollprogrammet ska möjliggöra en effektiv kontroll av grundvattennivåer, strömningsförhållanden, bortledd mängd länsshållningsvatten, infiltrerad mängd vatten, samt sättningar och eventuella skador på fastigheter, gator och ledningar m.m.

ANSÖKAN

Ansökan omfattar tillfällig grundvattensänkning enligt 11 kap. miljöbalken i samband med byggnationen av en ny tunnel för gång- och cykeltrafik, Stockholms kommun.

Rådighet

Den planerade gång- och cykeltunneln berör följande fastigheter: Ferdinand 9, Ferdinand 11, Ferdinand 12, Sundby 5:54, Gunhild 5, Gunhild 7 och Normalm 5:1. Järnvägsplanen för motsvarande delsträcka, som vann laga kraft i januari 2017, ger rätt till tillfälligt nyttjande av den mark som kommer att behöva tas i anspråk för anläggandet av tunneln inklusive den sökta vattenverksamheten.

Detaljplanen för Mäljarbanans utbyggnad på sträckan Spånga-Barkarby, som Stockholms Kommunfullmäktige antog i maj 2017, ger rätt till permanent markåtkomst för gång- och cykeltunneln, vilket fullföljs genom lantmäteriförrättning.

Genomförandet av gång- och cykeltunneln är reglerat i avtal mellan Trafikverket och Stockholms stad. Trafikverket avser även försöka träffa överenskommelser med berörda fastighetsägare och ledningsägare om den mark som behöver tas i anspråk under byggtiden.

Orientering om företaget

I den nationella planen som finns för transportsystemet 2010-2021 ingår en utbyggnad av Mäljarbanan mellan Tomtebodavägen och Kallhäll. Projekt Mäljarbanan omfattar en utbyggnad från två till fyra spår längs denna sträcka för att skapa större

kapacitet i tågtrafiken genom att ge utrymme för fler tåg under högtrafik. Projektet är uppdelat i två etapper; den första är sträckan mellan Barkarby och Kallhäll samt Tomtebodavägen och Huvudsta, den andra är sträckan mellan Huvudsta och Barkarby.

Ett delmoment i etapp två är utbyggnaden av järnvägen mellan Spånga och Barkarby. Norr om Mäljarbanan ligger Bromstens industriområde, ett område som nu planeras att utvecklas till tät och blandad stadsbebyggelse. Mellan Mäljarbanan och Bromstenvägen finns idag ett mindre industriområde där planarbete för ny bebyggelse pågår. För att möjliggöra planfri passage för cyklister och gångtrafikanter planeras en gång- och cykeltunnel under järnvägen mellan Bromstenvägen och Skogsängsvägen. Den nya gång- och cykeltunneln ska även fungera som ersättning för den befintliga plankorsningen för gående och cyklister vid Fristadsvägens förlängning och som behöver stängas då Mäljarbanan byggs ut.

Byggstart av gång- och cykeltunneln planeras till hösten 2021 och tunneln beräknas vara färdigställd till årsskiftet 2022/ 2023.

Nyttan av verksamheten

Utbyggnationen av Mäljarbanan från två till fyra spår innebär att den befintliga plankorsningen för gående och cyklister vid Fristadsvägens förlängning kommer försvinna. Järnvägen skulle då komma att utgöra en stor barriäreffekt för människor som rör sig i området. Bristen på passager ökar risken för att fotgängare genar över spårområdet.

Tunneln blir en viktig koppling i stadsutvecklingsprojektet Bromstensstadens nya gatunät och kvartersindelning.

Nuvarande förhållanden, tillstånd mm

Planerad gång- och cykeltunnel är belägen i en låglänt dalgång i riktning NV-SO. Inom området för planerat schakt ligger marknivån på ca +7 i sydväst och ca +4 i nordost. Till följd av tidigare markanvändning i området finns föroreningar i mark och grundvatten.

Markavvattningsföretag

Längs Bällstaån finns ett markavvattningsföretag, Spångaån 1922 (AB_6_0201). Markavvattningsföretaget bedöms ligga utanför verksamhetens influensområde och intresset bedöms därmed inte beröras.

Fysiska planer

Översikts- och detaljplaner

Aktuell översiktsplan för området, Promenadstaden - Översiktsplan för Stockholm, antogs den 15 mars år 2010. I denna anges att området för den planerade gång- och cykeltunneln består av ytor för "verksamhetsområde och gles stadsbebyggelse" samt att Bromstens industriområde ska knytas ihop med omgivningen, bland annat genom nya gator, gång- och cykelvägar. Detaljplanen för Mäljarbanans utbyggnad längs sträckan Spånga-Barkarby antogs i maj 2017 av Stockholms kommunfullmäktige. Beslutet är överklagat och detaljplanen har därför inte vunnit laga kraft.

Riksintressen och områdesskydd

Mäljarbanan är en kommunikationsled klassad som riksintresse.

Strandskydd

Området omfattas inte av strandskydd eller något annat områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

Teknisk beskrivning av ansökt verksamhet

Höjd- och koordinatsystem

Höjdsystemet som projekt Mäljarbanan tillämpar är RH00 och koordinatsystemet i plan är SWEREF 99 1800.

Hydrologiska uppgifter

Den generella grundvattenströmningen i området sker från höjdområden i norr och söder in mot dalgången där bland annat järnvägen är belägen. Grundvatten förekommer troligtvis både i övre och undre magasin.

Utbredningen och egenskaper hos eventuella övre grundvattenmagasin inom aktuellt område är inte utrett. Övre grundvattenmagasinet innebär eventuellt vatten i fyllningsjordar ovan tätare naturliga jordlager av lera. Undre magasin förekommer i friktionsjorden under lera. Vid planerat schakt för gång- och cykeltunneln är trycknivån i det undre magasinet uppmätt till ca +4. För området kan en grundvattengradient mot NO antydas. Norr om Mälarbanan rinner Bällstaån i NV-SO riktning. Bällstaån är morfologiskt påverkad genom både kulvertering och utdikning.

Geotekniska förhållanden

Enligt utförda geotekniska undersökningar består jordlagren vid planerad gång- och cykeltunnel av ca 0-1 m fyllningsmassor och därunder ca 2,5 - 5 m lera. Lerans underkant påträffas på nivå ca +2. Leran underlagras av finsand och morän ned till berg. Nivå på bergöverytan ligger kring ± 0 i läget för gång- och cykeltunnels korsning med Mälarbanan. Bergytan bedöms luta svagt mot sydväst och nordost. I korsningen med järnvägen består fyllningen av ca 1,5 - 2 m järnvägsbank.

Den nya anläggningen

Gång- och cykeltunneln planeras att utformas på tre olika sätt; en betongtunnel i läget för passage av järnvägen, betongtråg med ramper på ömse sidor om betongtunneln och stödmur i anslutning mot markytan. Se bilaga 2 till ansökan för fullständig teknisk beskrivning.

Betongtunnel

På delen under Mälarbanan, mellan sektion ca 10/105 och 10/130, utförs konstruktionen som en betongtunnel under grundvattennivå. När gång- och cykeltunneln är färdigställd kommer Mälarbanans fyra spår att placeras på tunneltaket.

Betongtunneln kommer således att byggas som en järnvägsbro med beaktande av järnvägstrafikens laster. Betongtunneln grundläggs med bottenplattan på friktionsjord eller berg. Lägsta schaktbotten för betongtunneln är ca - 1. I anslutning till den lägsta punkten kommer en lokal pumpgrop att anläggas för

omhändertagande av dagvatten i driftskedet. Denna kommer att anläggas som en nedsänkt tät betongkonstruktion i gång- och cykeltunneln. Lägsta schaktbottennivå för pumpgropen kommer att ligga på ca - 2.

Betongtråg

Från betongtunnelkonstruktionen utförs ramper mot Skogängsvägen respektive Bromstensvägen. På delen där rampen ligger lägre än grundvattenytan, mellan sektion ca 10/055 och 10/105 respektive 10/130 och 10/190, utförs ett betongtråg med bottendel och väggar av platsgjuten betong. Utöver gång- och cykelytan inom betongträget planeras även trappstegsformade avsatser för sittplatser, s.k. gradängar, på en längsgående sida. I direkt anslutning till tunnelkonstruktionen planeras även gångtrappor som ansluter till marknivån. Betongträget grundläggs med pålar alternativt direkt på friktionsjord eller berg. Efter färdigställandet och då grundvattenbortledningen avslutas, kommer grundvattennivån runt trägen att återställas till sin ursprungliga nivå. Grundvattnet kommer då att utsätta trägen för en lyftkraft. För att förhindra att trägen flyter upp, s.k. hydraulisk bottenuppträckning, kommer dessa att byggas med en egenvikt som är större än vattnets tryck, alternativt förses betongträgen med förankringar som borrar in och spänns fast i underliggande berg.

Stödmurar

I anslutning till träget i sydväst, mellan sektion ca 10/000 och 10/055, utförs rampen med platsgjutna stödmurar i mark. Stödmuren grundläggs direkt i jorden. Även på denna del återfinns gradängar i delen som avslutas mot Bromstensvägen.

Förhållanden under byggtiden

Principer för byggmetoder och arbetsordning redovisas nedan. Fortsatt detaljprojektering kan komma att medföra mindre förändringar utifrån detta.

Spårbro och spont

För att möjliggöra byggandet av gång- och cykeltunneln måste de två befintliga järnvägs spåren först förläggas på en tillfällig spårbro över byggnadsområdet. Spårbron grundläggs med borrade stålplåtar. När spåren förlagts på spårbron kan

rivning av järnvägsbanken inledas. Schakt i jord och berg kommer att utföras för att anlägga gång- och cykeltunneln. Schakt kommer utföras på en sträcka av ca 200 m, mellan sektion ca 10/000 och 10/200. På en sträcka av ca 135 m mellan sektion ca 10/055 och 10/190 kommer schakt under grundvattennivå att utföras. Schaktens bredd kommer att vara ca 12 m för betongtunneln och upp till ca 20 m för betongtrågen. En tillfällig spont anläggs från markytan ned till fast botten av morän eller berg. Sponten installeras för att stabilisera omgivande mark från skred och ras, samtidigt reducerar den inläckaget av grundvatten till schakten. Sponten utförs på en sträcka om ca 150 m mellan sektion ca 10/050 till 10/200, där schakt kommer att utföras i jord och berg under grundvattennivån. Sponten kommer att borrar eller vibreras ned i jorden. I samband med schakt inom spont installeras hammarband med förankringar på erforderliga nivåer. Där schakten går ner till underliggande berg kommer förstärkning och tätning av utrymmet mellan spontfot och berg att utföras med syfte att stabilisera sponten och reducera inläckage av grundvatten. Den tillfälliga sponten kommer att avlägsnas när anläggningsarbetet för gång- och cykeltunneln har färdigställts.

Jordschakt

Schaktarbeten i jord kan komma att utföras på varierande sätt beroende på bl.a. schaktdjup och geotekniska förhållanden. Vid grunda schakt i jord, d.v.s. med ett jorddjup mindre än ca 1,5-2 m, kan dessa utföras med fri slänt utan spont. Vid jordschakt djupare än ca 1,5-2 m kommer schaktarbetet att föregås av spontinstallation. Därefter utförs etappvis jordschakt inom spont, och installation av hammarband och förankringar på erforderliga nivåer. Länshållning och sänkning av grundvattnets trycknivå utförs i borrhållningar inom schakten för att förhindra hydraulisk bottenuppträckning av schakten.

Bergschakt

För anläggning av betongtunneln kommer ca 1-2 m bergschakt att utföras. Bergschakt planeras att utföras genom konventionell borrhållning och sprängning. Principen för utförande kan beskrivas enligt följande arbetsordning. Efter

avtäckning av jordmassor blottläggs bergöverytan. Därefter utförs vid behov tätning av sprickor i berg för att erhålla tillräcklig täthet för utförande av betongarbeten. När erforderlig täthet uppnåtts borras salvhål vilka sedan laddas och detoneras. Sprängning utförs med hänsyn till befintliga omgivande anläggningar. Sprängmassorna lastas bort och eventuell losstagnation av löst berg (s.k. skrotning) utförs.

Byggande av gång- och cykeltunneln

Efter utförd jord - och bergschakt avdämmas schaktbotten med bergkrossmaterial. Pålning utförs i den omfattning som erfordras för att säkerställa den färdiga konstruktionens grundläggning. Grundvattennivån är belägen på ca +4 vilket medför att lyftkrafter uppkommer på tunneln och trägen på delen där de är belägen under grundvattenytan. Där konstruktionen inte har tillräcklig egentyngd mot vattentryckets upplyftning, kan den förankras med pålar inborrade i underliggande berg. Efter utförd pålning och avdämning placeras gjutform och armering varefter betonggjutning utförs. Först gjuts bottendelen, därefter väggar och trappor/gradänger, och till sist taket på delen med betongtunnel. Samtliga arbeten utförs i torrhet. Efter slutförd gjutning avlägsnas gjutformar, och utrymmet mellan spont och betongväggar fylls igen med bergkrossmaterial.

Tätning av konstruktionen

Provtagning av jord har påvisat förekomst av föroreningar i fyllnadsmassorna. Förorenat grundvatten i övre magasin inom området för schakt kan inte uteslutas. Den spont som installeras längs med schakt kommer att monteras på sådant sätt att inläckage av vatten under byggtiden minimeras. För den färdiga konstruktionen är det nödvändigt att hindra att förorenat grundvatten från eventuellt övre grundvattenmagasin transporteras ner till det undre magasinet. Sådan transport kan ske via det återfyllda bergkrossmaterialet på utsidan av betongväggarna samt via avlämningslagret under betongtunnel och tråg. Vattentransporten kommer förhindras genom anläggning av tätskikt, t.ex. av bentonit. Dessa tätskikt installeras som en tätvägg mellan betongtråg och jord.

Infiltration av vatten

Återföring av vatten till brunnar, s.k. infiltration, kan bli aktuellt i jord under byggtiden. Omfattning av och läge för infiltration kommer att bedömas inom ramen för det kontrollprogram som upprättas för verksamheten. Utformning och placering av infiltrationsanläggningar är inte beslutade i detalj. I bilaga 4 till den tekniska beskrivningen redovisas en principskiss för utförande av infiltrationsanläggning i jord. För infiltration planeras kommunalt vatten att användas. Länshållningsvatten kan komma att användas för infiltration i samråd med tillsynsmyndighet.

Miljökonsekvenser

En miljökonsekvensbeskrivning bifogas ansökan, se bilaga 3 till ansökan.

Grundvattenkänsliga objekt

Det finns risk att identifierade byggnader som är grundvattenkänsliga kan påverkas. Påverkan innebär att byggnaden tillsammans med kringliggande mark får en sättning, som kan medföra sprickor i fasader, innerväggar och golv. Skadliga sättningar uppkommer normalt i samband med långvarig grundvattenavsänkning i kombination med mäktiga lösa lerlager. Vid en tillfällig grundvattensänkning, som är aktuellt för gång- och cykeltunneln, är risken liten för skadliga sättningar eftersom dessa inte hinner utbildas under den bedömda byggtiden på 1-2 år. Skadeverkan på grundvattenkänslig vegetation är en annan potentiell risk vid en sänkt grundvattennivå. I området förekommer dock ingen sådan särskilt känslig vegetation.

Vattenkvalitet och hydrologi

I samband med anläggande av konstruktioner under grundvattennivå kan det ske förändringar i grundvattenströmningen, vilket i sin tur kan medföra att eventuella förekommande markföroreningar mobiliseras. Föroreningar kan då spridas med grundvattnet till områden som tidigare varit opåverkade. Befintligt jordlager av lera i området fungerar dock som en form av filter för en stor del av de föroreningar som förekommer i ytvatten och bottensediment, vilket försvårar eventuell transport av föroreningar till undre magasin.

Uppmätta halter i grundvattnet i den undre akvifären påvisar förekomst av föroreningar av främst metaller och alifater, men halterna är låga. De förhöjda halterna härstammar troligen från de installerade grundvattenrören av stål, och inte som föroreningar i grundvattnet. Det förekommer dock måttliga halter av arsenik i det undre grundvattenmagasinet. Risker för inläckage av föroreningar från ett övre grundvattenmagasin är störst i ett tidigt skede av schaktningsarbetena då schaktningen kan orsaka en mobilisering av föroreningar. Genomförda laktester visar dock att föroreningarna är relativt hårt bundna i marken och att urlakningen sker långsamt. I samband med schaktningsarbetena ska det finnas beredskap för omhändertagande av länshållningsvatten för att förhindra spridning av föroreningar. I och med att ett tätt betongtråg och tunnel har valts som teknisk lösning för gång- och cykeltunneln på delen under rådande grundvattenyta förväntas ingen grundvattenpåverkan ske för den färdiga konstruktionen. En tillfällig grundvattensänkning under byggtiden erfordras för att kunna utföra anläggningsarbetena i torrhet. Konsekvenserna till följd av den tillfälliga avsänkningen av grundvatten bedöms bli små. Sänkningen blir störst närmast schaktet för att minska med ökat avstånd därifrån. Hur stor utbredningen blir beror bland annat på jordlagrens hydrauliska konduktivitet, hur mycket vatten som behöver ledas bort, byggmetod och tid för utförande av anläggningsarbetet. Risk för att vattennivån/-flödet i Bällstaån skulle påverkas vid eventuell grundvattenbortledning från planerat schakt är att betraktas som mycket liten. Risken för att gång- och cykeltunneln orsakar dämning av grundvattenflöde bedöms som mycket liten. Detta beror bland annat på att de vattenförande jordarna i området är så pass mäktiga att den planerade gång- och cykeltunneln inte kommer att strypa flödet.

Buller

Under tiden för anläggningsarbetet med gång- och cykeltunneln kan buller och vibrationer uppstå till följd av bl.a. transporter till och från arbets- och etableringsområdet, spontning, pålning, bergborring och sprängning.

Inverkan på allmänna intressen

Vattenverksamheten bedöms inte medföra någon påverkan på andra allmänna intressen än de som behandlas i MKB:n.

De allmänna hänsynsreglerna

Allmänna hänsynsregler

Sökanden anser att vattenverksamheten inte motverkar miljöbalkens mål och att dess hänsynsregler är uppfyllda och nyttan med vattenverksamheten överstiger kostnaden varför sökanden därför anser att vattenverksamheten bör tillåtas. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap MB beaktas enligt nedan.

Kunskapskravet

Sökanden besitter tillsammans med sina rådgivare den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet som skulle kunna uppstå med anledning av arbetena. För utförandet kommer lämplig entreprenör med erforderliga kunskaper att anlitas.

Försiktighetsprincipen

Den skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön som skulle kunna uppstå av vattenverksamheten är skador på grundvattenkänsliga objekt, påverkan på vattenkvalitet och hydrologi samt störande buller och vibrationer under byggtiden. För att denna påverkan ska minimeras kommer skyddsåtgärder att vidtas.

Produktvalsprincipen

Användningen av kemiska produkter eller biotekniska organismer, som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, ska minimeras.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna är tillämpbara främst vid val av material till berörda anläggningar. Utformning, teknik och material ska väljas med tanke på god bärighet och lång livslängd. Därigenom kan ett resurssnålt byggande åstadkommas.

Lokaliseringsprincipen

Lokaliseringen styrs av Stockholms stads stadsplanering och är vald med hänsyn till befintlig och planerad bebyggelse och några alternativa lokaliseringar är inte aktuella.

Rimlighetsavvägning

Med den föreslagna tekniken och de föreslagna skyddsåtgärderna bedöms hänsynsreglerna vara uppfyllda i skälig omfattning.

Miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsmål

Inom influensområdet finns ingen grundvattenförekomst som kan påverkas av den planerade verksamheten. Däremot omfattas Bällstaån av miljö kvalitetsnormer för ytvatten. För ån är den ekologiska statusen bedömd som otillfredsställande och god kemisk status bedöms ej uppnås. För att undvika negativ påverkan på vattenkvaliteten i Bällstaån kommer åtgärder vidtas under byggtiden för hanteringen av länshållningsvatten. Detta i enlighet med fastställt kontrollprogram för byggskedet för Projekt Mälarbanan, delen Duvbo-Barkarby, se bilaga 4 till ansökan. Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms den planerade verksamheten inte generera några utsläpp som påverkar möjligheten att nå kvalitetskraven enligt miljö kvalitetsnormen.

Tre miljö mål bedöms vara relevanta med avseende på aktuellt projekt. Nedan följer en kortfattad bedömning av hur projektet överensstämmer med dessa miljö mål.

God bebyggd miljö

Gång- och cykeltunneln underlättar framkomligheten i området och minskar Mälarbanans barriäreffekt, vilket bidrar till en bättre bebyggd miljö. Inga skyddsvärda områden inom natur- och kulturmiljö finns inom påverkansområdet. Påverkan på grundvattennivån förväntas bli liten och kortsiktig.

Giftfri miljö

Markföroreningar riskerar att spridas till omkringliggande, opåverkade områden vid schaktning och ev. förändringar i grundvattenströmningen. För att förhindra detta

ska provtagning av schaktmassor och grundvatten som länshålls genomföras. Se avsnittet Skyddsåtgärder nedan för beskrivning av hantering av eventuella föroreningar.

Grundvatten av god kvalitet

Sänkning av grundvattenytan är tidsbegränsad och förväntas inte ge några kvarstående konsekvenser. Risk finns för mobilisering av markföroreningar till opåverkade områden i närheten om grundvattenströmningen ändras.

Övervakning och kontroll

Ett kontrollprogram som beskriver kontrollen av grundvattennivåer i området kommer tas fram i samråd med Länsstyrelsen.

Skyddsåtgärder

Grundvattenpåverkan

Mängden grundvatten som behöver avledas under byggskedet styrs av inläckaget till schakten. Genom att anlägga schakt inom bakåtförankrad stålspont reduceras länshållningen, som är nödvändig för att kunna utföra anläggningsarbetena för den vattentäta tunnelkonstruktioner i torrhet. Före, under och efter arbetet med anläggande av konstruktioner under grundvattennivån för gång- och cykeltunneln kommer kontroller att utföras för att verifiera att arbetena inte påverkar grundvattennivåer i omgivningen utöver vad som beskrivs i ansökan. Där åtgärder kopplade till schakt och spont beskrivs kommer tätning av schakt att dokumenteras.

Övriga störningar från verksamheten

Störningar i form av miljöfarlig verksamhet kommer att hanteras i enlighet med det kontrollprogram för byggskedet som finns framtaget för Projekt Mäljarbanan, sträckan Duvbo-Barkarby, se bilaga 4 till ansökan. Kontrollprogrammet är framtaget i samråd med Stockholms miljöförvaltning och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholm har därefter (nämndens beslut 2016-10-25) förelagt Trafikverket att följa det, se bilaga 5 till ansökan. Detta kontrollprogram reglerar bland annat länshållningsvattnets kvalitet, och innehåller riktvärden för de parametrar (olja, suspenderat material, metaller m.m.) som arbetet kan komma att

påverka. Kontrollprogrammet beskriver även hanteringen av andra störningar till omgivningen som kan uppkomma under byggtiden i form av buller, vibrationer, hantering av förorenade jordmassor, avfall och kemikalier m.m. Vid schakt i misstänkt förorenade områden kommer eventuellt länshållningsvatten att samlas upp, renas och kontrolleras innan vattnet släpps ut till dagvattennätet. Om länshållningsvattnet som genomgått rening på plats inte innehåller gällande riktvärden enligt framtaget kontrollprogram kommer vattnet ledas om till kommunalt avloppsreningsverk för rening. I detta fall kommer ledningsägarens riktlinjer för länshållningsvatten att följas. All hantering av länshållningsvatten kommer utföras på så sätt att grumling och förorening av yt- och grundvatten begränsas. Inför schaktarbetena ska jorden provtas, analyseras och klassificeras. För att säkerställa korrekt hantering vid eventuella markföroreningar kommer en masshanteringsplan att tas fram. Leran som underlagrar fyllningen uppvisar lägre föroreningsnivåer, men även denna jord måste kontrolleras innan omhändertagande. Uppschaktad jord ska transporteras till godkänd mottagningsanläggning eller godkänd återanvändning. Eventuell asfalt som rivs måste undersökas avseende PAH-innehåll. Schakt i förorenad jord är anmälningspliktigt och en anmälan ska inlämnas till berörd tillsynsmyndighet minst sex veckor före schaktstart. För de överskott av jord- och bergmassor som kommer att genereras i anslutning till byggnationen kommer massbalans eftersträvas. I första hand återanvänds massorna inom entreprenaden eller Projekt Mälarbanan. I andra hand återvinns de för anläggningsändamål utanför projektet och i sista hand går de till en behandlingsanläggning/deponi med tillstånd att ta emot massor med aktuellt föroreningsinnehåll. Bergmassor som hanteras efter sprängning betraktas som icke-förorenade och transporteras bort till anläggning för krossning, förädling och återanvändning. Innan arbetet med schaktning påbörjas kommer närboende och verksamheter informeras om kommande arbeten samt under vilka tider som eventuell bullrande verksamhet kan komma att äga rum. Anläggningsarbetena kommer att följa Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004: 15).

Samråd

Genomförda samråd

Samrådet genomfördes mellan 12 oktober 2016 och 25 november 2016. Samrådet hölls i omgångar där berörda fick minst tre veckor på sig att inkomma med ett yttrande. Stockholms exploateringskontor fick förlängd samrådstid till och med den 15 januari 2017. Samtliga lagfarna ägare samt ledningsrättsinnehavare inom det identifierade influensområdet på 250 meter från den tänkta gång- och cykeltunneln har blivit kontaktade angående projektet. Utöver dem har även kommunen och myndigheter getts möjlighet att lämna synpunkter. Samtliga identifierade parter fick ett brev skickat till sig med en kortfattad beskrivning av den planerade gång- och cykeltunneln. Vissa myndigheter fick detta brev som ett email. Brevet innehöll även information om att samrådsunderlaget (daterat 2016-09-19) fanns att tillgå på följande platser under samrådstiden:

- Trafikverkets hemsida, www.trafikverket.se/malarbanan
- Trafikverkets projektkontor i Spånga, Stormbyvägen 2–4

Ett samrådsmöte har ägt rum med länsstyrelsen den 2 november 2016. Vid mötet deltog även Stockholms miljöförvaltning.

Totalt har det inkommit elva yttranden på samrådsunderlaget; fem från myndigheter och kommun (inklusive synpunkter som framfördes på samrådsmötet), fem från ledningsägare och företag samt ett från en privatperson. Några av dessa yttranden lyfter en oro för sättningskador medan en berörd önskar ytterligare kontakt med Trafikverket kring bland annat ledningssamordning. Samrådsredogörelsen finns bilagd under bilaga 6 till ansökan.

Beslut om betydande miljöpåverkan

Beslut om att verksamheten inte utgör betydande miljöpåverkan erhöles från länsstyrelsen den 6 mars 2017 (531-27835-2016), se bilaga 7 till ansökan.

Berörda fastigheter och sakägarförteckning

Sakägare i målet är enligt sökanden de fastighetsägare som har fastigheter inom influensområdet samt de verksamhetsutövare som berörs av den planerade vattenverksamheten, se bilaga 8 till ansökan.

Ersättningsanspråk

Trafikverket bedömer att den planerade vattenverksamheten inte kommer att föranleda några ersättningsgilla skador för omgivningen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppkomma föreslås att reglering sker i den ordning som gäller för oförutsedda skador.

Underlag för prövningsavgift

Kostnaden för de delar av anläggningen som utgör vattenverksamhet uppgår till ca 150 000 kr.

KOMPLETTERING AV ANSÖKAN

Den tidplan som anges i ansökan är den gällande, det vill säga byggstart planeras till hösten 2021 och tunneln beräknas vara färdigställd till årsskiftet 2022/2023. Tidplanen kan dock komma att ändras till följd av andra omständigheter som påverkar projekt Mälarbanans totala tidplan, till exempel till följd av överklaganden.

Den provpumpning som genomförts i det undre magasinet i läget för gång- och cykeltunneln visar att jordmaterialet har god genomsläpplighet. Resultaten redovisas i en rapport som har bilagts till kompletteringen.

Initialt utreddes ett större område, så kallat *utbredningsområde*, än vad som avses med *influensområde*, se tillhörande bilagor B och C till bilaga 2 ”Hydrogeologisk utredning” för karta. Utbredningsområdet (även kallat påverkansområdet i utredningen) utgår från de grundvattendelare som finns runt om det planerade schaktet. Den hydrogeologiska utredningen låg sedan till grund för den provpumpning som genomfördes senare. Resultatet av provpumpningen var i sin tur styrande för bestämning av influensområdets utbredning, dvs det område inom vilket grundvattnets nivå förväntas kunna påverkas. Trafikverket önskar förtydliga tredje stycket s. 22 i miljökonsekvensbeskrivningen. Av de fastigheter som identifierats inom utredningsområdet och som har, eller kan antas ha, grundvattenkänslig grundläggning är det endast ett fåtal som ligger inom det

konstaterade influensområdet. De fastigheter där det finns sättningsdubbar installerade ligger inte inom influensområdet.

Trafikverket kompletterar ansökan med en geoteknisk undersökning som har genomförts. Även de referenser som det hänvisas till i miljökonsekvensbeskrivningen bifogas till kompletteringen.

Gång- och cykeltunneln kommer vara utrustad med en pumpstation för att omhänderta regnvatten som kan ansamlas i tunneln. Enligt avtal med Stockholm vatten och avfall AB (SVOA) ska dimensionering och anslutning till dagvattennätet hanteras i samråd med SVOA.

Den mängd grundvatten som kommer ledas bort under byggtiden uppskattas till 127 000 m³.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, SMHI och Kammarkollegiet har avstått från att yttra sig i målet.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen)

Länsstyrelsen har inget att erinra mot villkorsförslag 1 och 2. Länsstyrelsen har yrkat att tillstånd förenas med följande villkor:

- Trafikverket ska i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta ett kontrollprogram senast tre månader innan vattenverksamheten påbörjas. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en effektiv kontroll av grundvattennivåer, strömningsförhållanden, bortledd mängd vatten, infiltrerad mängd vatten, kvalitet på bortlett vatten samt sättningar och eventuella skador på fastigheter, gator och ledningar m.m.

Länsstyrelsen anser även att Trafikverket ska:

- redogöra för om det förekommer andra vattenverksamheter inom influensområdet, förutom projekt Mälarbanan, och hur samordning i så fall ska ske med dessa projekt.

-redogöra för förekomst av klorerade föroreningar i området, hur den sökta vattenverksamheten kan påverka spridning och förekomst av klorerade föroreningar, samt för skyddsåtgärder och kontroll.

-redovisa en bedömning eller beräkning av hur stora sättningar den sökta vattenverksamheten kan orsaka för varje byggnad med grundvattenkänslig grundläggning inom influensområdet, utgående från lertjocklek, bedömda sättningsegenskaper hos leran, förväntad grundvattenavsänkning samt tid för avsänkning och återhämtning.

-identifiera de byggnader inom influensområdet för vilka sättningarna riskerar att orsaka skador, samt åta sig att mäta sättningar på samtliga byggnader som riskerar att skadas av sättningar orsakade av den sökta vattenverksamheten inom ramen för kontrollprogram.

-förtydliga vilka fastigheter inom påverkansområdet som har okänd grundläggning och skulle kunna vara känsliga för grundvattensänkning.

-redovisa bedömt infiltrationsbehov för skyddsåtgärder och infiltrationskapacitet i befintlig infiltrationsbrunn. Om behovet överstiger kapaciteten i befintlig brunn behöver även tillgängliga och lämpliga platser för ytterligare infiltrationsbrunnar redovisas.

Länsstyrelsen yrkar ersättning för handläggning och deltagande vid huvudförhandlingen av rubricerat mål, med totalt 39 200 kr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (nämnden)

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att anläggandet av en gång- och cykel tunneln kan ses som en integrerad del av projekt Mälarbanan och att sökt tillstånd därmed kan tillstyrkas. Villkor som fastställts i dom M 4938–10 ska gälla även för denna del av projekt Mälarbanan. I ansökan hänvisar Trafikverket till

kontrollprogrammet som nämnden även har för avsikt att förelägga Trafikverket att tillämpa även för detta projekt.

Stockholms kommun (kommunen)

Stockholms stad

Stor hänsyn behöver tas till det pågående stadsutvecklingsprojekt som pågår i Bromsten. Kommunen kommer att påbörja sina arbeten för allmän platsmark inom den så kallade Bromstensstaden i april 2018. Arbetena är omfattande och kommer att pågå fram till och med år 2023 och innefattar markförstärkningar, nytt vatten- och avloppsnät inklusive tre pumpstationer, magasin samt fem broar.

Färdigställande av gator och trädplanteringar med mera färdigställs etappvis efter år 2023. Under aktuell period kommer även byggherrarna i området att genomföra sina arbeten. Det krävs en samordning från samtliga parter för att utbyggnaden av området ska fungera.

I ansökan om tillstånd har Trafikverket inte redovisat hur access till arbetsområdet och etableringsytan är tänkt. Kommunen vill belysa att angöring till och från Trafikverkets arbetsområde för gång- och cykeltunneln under vissa perioder inte kommer kunna vara möjlig, varför ett nära samarbete mellan parterna krävs.

I läget för gång- och cykeltunneln passerar idag ett flertal ledningar som måste vara tagna ur drift för att tunneln ska kunna byggas. Bland annat finns en spilledning (självfäll) och i motsatt riktning en tryckspilledning. Självfallsledningen kan rivras då en ny pumpstation byggs av Stockholms Vatten och Avfall AB. Pumpstationen kommer att vara belägen i direkt anslutning till gång- och cykeltunnelns murar på den västra sidan om Mälarbanan. Pumpstationen måste vara färdigställd hösten 2020. Även en dagvattenledning som passerar området idag ska läggas om till nytt läge i Bromstensvägen. Trafikverket måste säkerställa att ledningarna i området är tagna ur drift.

Trafikverket anger att länsvatten kommer att pumpas till Bällstaån men hur det ska ske är inte beskrivet i ansökan. Bällstaån kan svämma över och Trafikverket måste ha en beredskap för denna typ av händelser då deras arbeten kan påverkas.

I kontrollprogrammet beskrivs hur arbetena ska bedrivas med avseende på vibrationer. Kommunen anser att Trafikverket inte utfört en tillräcklig inventering som visar hur de befintliga byggnaderna inom området kan påverkas av arbetena. En besiktning bör genomföras av befintliga byggnader och anläggningar inom området. Beträffande Hydrologisk utredning Spånga, tabell 2, noteras att byggnaderna på fastigheterna Tora 3 och Lunden 12 är rivna. Vidare finns ett parallellt schaktområde till gång- och cykeltunneln inritat på karta i bilaga 1 men det framgår inte vilken funktion schaktområdet har.

Vidare finns en grundvattenförorening av klorerade lösningsmedel i det undre magasinet inom Trafikverkets influensområde. Trafikverket måste visa om deras arbeten eventuellt påverkar spridningsplymen i området. Grundvattenföroreningen nämns inte i ansökans miljökonsekvensbeskrivning. Provtagning avseende klorerade lösningsmedel i samband med miljökonsekvensbeskrivningen har inte skett, varför ansökan måste kompletteras med det.

Stockholm Vatten och Avfall AB upprättar för närvarande en ansökan om tillstånd för vattenverksamhet gällande grundvattensänkning inom Bromstensstaden där Stockholm Vatten och Avfall AB:s och Trafikverkets influensområden överlappas. Arbetena kommer delvis ske parallellt tidsmässigt. Kommunen hänvisar till en bild av influensområden för djupa va-schakter där en grundvattensänkning eventuellt kan bli aktuell. Särskild hänsyn kan behöva tas till detta.

Trafikverket bedömer risken för skadliga sättningar till följd av en tillfällig grundvattenavsänkning som mycket liten, eftersom skadliga sänkningar inte hinner bildas under den bedömda byggtiden. Trafikverket bör dock övervaka projektet för att säkerställa att skador inte uppkommer på förskolorna på fastigheterna Skydraget 30 och 34 i närheten av den planerade tunneln och dess beräknade influensområde. Vidare bedömer Trafikverket att ingen påverkan på naturmiljön kommer att uppstå till följd av verksamheten. Om parkmark eller parkträd ändå påverkas bör kommunen kontaktas. Kommunen är positiv till att Trafikverket innan arbetet med schaktning påbörjas kommer att informera närboende och verksamheter om kommande arbeten samt om vilka tider som eventuell bullrande verksamhet kan komma att äga rum men anser att denna information bör även delges kommunen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Trafikverket bedömer risken för skadliga sättningar till följd av en tillfällig grundvattenavsänkning som mycket liten, eftersom skadliga sänkningar inte hinner bildas under den bedömda byggtiden. Trafikverket bör dock övervaka projektet för att säkerställa att skador inte uppkommer på förskolorna på Skydraget 30 och 34 i närheten av den planerade tunneln och dess beräknade influensområde.

Trafikverket bedömer att ingen påverkan på naturmiljön kommer att uppstå till följd av verksamheten. Om parkmark eller parkträd ändå påverkas bör Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning kontaktas.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning är positiv till att Trafikverket innan arbetet med schaktning påbörjas kommer att informera närboende och verksamheter om kommande arbeten samt om vilka tider som eventuell bullrande verksamhet kan komma att äga rum. Denna information bör även delges stadsdelsförvaltningen.

Stockholm Vatten och Avfall AB via Stockholms Stadshus AB

Stockholm Vatten och Avfall har inom aktuellt område för gång- och cykeltunneln ett stort antal va-system som är känsliga för markrörelser. De va-system som ligger anlagda parallellt nära planerad gång- och cykeltunnel är dessutom huvudsystem, således distribuerar de dricksvatten till och avleder spill- respektive dagvatten från ett större område.

- Avbrott på dessa va-system får ej kunna inträffa under arbetet med byggandet av gång- och cykeltunneln.

Befintliga va-ledningar bedöms som grundvattenkänsliga i miljö- och konsekvensbeskrivningen. Sannolikt finns ingen kunskap om va-ledningarnas sättningskänslighet (befintliga dricksvatten-, tyckavlopps- och självfallsledningar) med hänsyn till rådande markförhållanden. Detta bör klarläggas och eventuella åtgärder utföras innan vattenverksamheten påbörjas.

Risker ska elimineras/minimeras med hjälp av kontrollplan som byggherren upprättar och godkänns av Länsstyrelsen (kontrollmyndigheten). I kontrollplanen ska det finnas åtgärder beskrivna som tas i bruk om större grundvattensänkning inträffar än vad som bedömts vara acceptabelt för att inte riskera skador.

De översvämningar som erhålls vid 100-årsregn beräknas kunna översvämma marken vid den planerade gång- och cykeltunneln. Hänsyn måste tas till dessa höga vattennivåer vid dimensionering av gång- och cykelkulvert och vid dimensionering av planerad dag- och dränvattenpumpstationen.

Länshållningsvatten ska i första hand avledas till Bällstaån och inte till det spillvattenförande avloppssystemet. Det länshållningsvatten, i samband vid bergsprängning, som på grund av höga kvävehalter måste avledas till det spillvattenförande avloppssystemet ska uppfylla Stockholm Vatten och Avfalls krav och riktlinjer.

Länshållningsvatten och dagvatten som avleds till recipient Bällstaån ska uppfylla de krav som ställs enligt:

- Stockholms Miljöförvaltnings krav på länshållningsvatten som avleds till recipient.
- Dagvattenstrategi, Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser positivt på tillskapandet av en gång- och cykelväg för att öka möjligheten till bättre förbindelse mellan Spånga och Bromsten. Koncernledningen vill i likhet med Stockholm Vatten och Avfall tydliggöra betydelsen av att central infrastruktur i form av dricksvatten och avledning av spill- respektive dagvatten ej får drabbas av avbrott under byggnationen. Koncernledningen vill också framhålla att det är viktigt att byggherren samordnar sig med respektive ledningsägare inom området innan byggnation påbörjas. Risker ska elimineras/minimeras med hjälp av kontrollplan som byggherren upprättar och godkänns av Länsstyrelsen (kontrollmyndigheten). I kontrollplanen ska det finnas åtgärder beskrivna som tas i bruk om större grundvattensänkning inträffar än vad som bedömts vara acceptabelt för att inte riskera skador.

Ferdinand 9 i Stockholm AB gm ombud (Ferdinand)

Ferdinand motsätter sig inte tillstånd för den sökta verksamheten, under förutsättning att staten genom Trafikverket erhåller rådighet att företa arbetena inom Fastigheten och att det finns detaljplanestöd för verksamheten.

Ferdinand yrkar att tiden för framställande av anspråk enligt 24 kap. 13 § tredje stycket miljöbalken (ersättning för oförutsedd skada) bestäms till tio (10) år räknat från arbetstidens utgång.

Ferdinand bestrider att det finns skäl att meddela förordnande enligt 22 kap. 28 § miljöbalken (ianspråktagande av tillståndet utan hinder av laga kraft).

Eventuella försiktighetsmått

Ferdinand har anlitat egen grundvattenexpertis för genomgång av ansökan och bifogar dessa handlingar, vilken föranleder en fråga till Trafikverket under detta avsnitt och hemställer om vissa förtydliganden i avsnitt *Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen* nedan. Ferdinand önskar att Trafikverket utvecklar ett förslag rörande spontens konstruktion och eventuell bakåtförankring, som inte inverkar menligt på Fastigheten i ansökan om verksamheten och tidplanen för arbetet, för att säkerställa att ingen konflikt med planerad närliggande byggnads grundläggning och nyttjande uppkommer på Fastigheten.

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen

Ferdinand tillstyrker godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen, under förutsättning att frågorna nedan besvaras:

- -Ansökan bör kompletteras med en redovisning av vad en avsänkning på mellan fem till en meter skulle innebära för Fastigheten i form av sättningsrörelse, beaktat en lös lermäktighet på mellan cirka tre till 12 meter.
- -Verifiera de redovisade bedömda mängderna bortlett grundvatten under byggtiden genom att inge bakomliggande beräkningsunderlag.
- -Utveckla hur och var skyddsinfiltration kan utföras så att inte skadligt höga grundvattennivåer uppkommer inom Fastigheten och som kan påverka planerad byggnation av handel och bostäder inom Fastigheten eller mobilisera eventuella föroreningar.

Bevisning

För närvarande åberopas ingen bevisning; Ferdinand avvaktar först Trafikverkets genmäle.

Nyttjanderätter

Ferdinand känner inte till att någon annan nyttjanderätt belastande Fastigheten än ledningsrätten 0180K-2003-12407.1, till vilken Stockholm Vatten AB är ledningsrättsinnehavare. Slutligen yrkar Ferdinand ersättning för sin rättegångskostnad med belopp som senare kommer att anges.

Ferdinands återkoppling på svar på Trafikverkets yttrande

Försiktighetsmått med mera

1. Såvitt gäller Ferdinands tidigare synpunkter av teknisk natur synes de överlag ha beaktats av Trafikverket. Det finns dock några kompletterande synpunkter.
2. Trafikverket har åtagit sig att nogsamt mäta och följa upp grundvattennivåerna i kringliggande grundvattenrör. Det framgår inte var dessa mätpunkter skall vara belägna. Ferdinand hemställer därför att Trafikverket kompletterar – gärna efter dialog med Ferdinand – ansökan med lägen för dessa mätpunkter samt även kontrollpunkter inom eller invid Fastigheten. Ferdinand önskar vidare beredas möjlighet att löpande få ta del av dessa mätningar.
3. Slutligen bör noteras att Ferdinand kan ha behov av att återkomma i frågan rörande spontens bakåtförankring beroende på utfallet av den diskussion som för närvarande pågår mellan parterna utom rätta, jfr punkt 10 ovan.

Övrigt

4. Vad som anförts om tid för anmälan av oförutsedd skada och verkställighetsförordnande vidhålls.

I samband med huvudförhandlingen meddelade Ferdinand att man tillstyrker att MKB:n kan godkännas. Vidare önskar Ferdinand två åtaganden av Trafikverket. Dels att provpunkter för grundvattenmätning ska etableras i samråd med fastighetsägaren till fastigheten Ferdinand 9 och att fastighetsägaren ska få tillgång till mätserierna. Dels att sponten inne på fastigheten Ferdinand 9 samt spontens bakgrundsförankring ska ske i samråd med fastighetsägaren.

Girion Blomdahl yrkar ersättning för rättegångskostnader med totalt 103 296 kr. Sweco har gått igenom målet för huvudmannens räkning.

Fastighetspartner Bromsten AB (Fastighetspartner)

Fastighetspartner ställer sig positiv till projektet då det bidrar till vidareutveckling av området. Bolaget vill upplysa om att det inom de av Fastighetspartners ägda fastigheterna Stockholm Gunhild 5 och Gustav 1 finns uthyrda byggnader och arrenden med hyresgäster/arrendatorer. Om någon av byggnaderna är belägen på lera räknas denna som grundvattenkänslig grundläggning. Fastighetspartner vill även upplysa om att det finns befintliga ledningar, rättigheter samt avtal inom ovan nämnda fastigheter. Då fastigheterna delvis ligger inom influensområdet kan ledningarna räknas som grundvattenkänsliga. Infiltration bör genomföras för att säkerställa befintliga grundvattennivåer. Fastighetspartner förväntar sig att man i ett kontrollprogram, med mätpunkter, hanterar de eventuella risker som kan uppstå på ett sådant sätt så att de planerade åtgärder inte innebär negativa konsekvenser för fastigheterna. Kontrollprogrammet bör resultera i konkreta åtgärder tex infiltration eller annan åtgärd som framkommer. Stabilitet är viktigt att säkerställa vid djupa schakter, samtliga eventuella konsekvenser dvs tillkommande arbeten, utredningar och kostnader som vattenverksamheten innebär skall bekostas av Trafikverket.

Monica Karlsson

Monica Karlsson önskar garantier att inget händer eller ändras till det sämre med hennes fastighet och att information om tryckförändringar meddelas om detta skulle ske.

Lidl

Lidl meddelar att deras fastigheter belastas av rättigheter genom arrendering.

Aborn AB, Aborn 1 AB, Aborn Skydraget 38 AB

Fredrik Lönnqvist som företräder ovan bolag har inga invändningar mot projektet. Om negativa konsekvenser skulle uppstå för deras fastigheter både kortsiktigt och långsiktigt ska detta ersättas fullt ut. Det är av ytterst vikt att man säkerställer att fastigheternas värmekällor såsom bergvärme och grundvattenvärme ej kommer till skada.

Michael Larsson

Michael Larsson har inga invändningar mot projektet. I fastigheten bedrivs verksamhet alla dagar i veckan. Skulle ekonomisk eller materiell skada uppkomma yrkas full ersättning.

TRAFIKVERKETS BEMÖTANDE

Länsstyrelsen i Stockholms län

Villkorsförslag

Trafikverket har inte något emot att det anges i villkoret att kontrollprogrammet ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten.

När det gäller sista meningen har Trafikverket följande synpunkter. Trafikverket anser det lämpligare att denna typ av frågor hanteras i samrådet med tillsynsmyndigheten, snarare än i villkoret, eftersom det ger mer flexibilitet. Det innehåll som räknas upp kan vidare delvis ifrågasättas. Kontroll av bortledd mängd vatten är en opraktisk hantering i en öppen schakt. Länshållningspumparna är i drift dygnet runt, sju dagar i veckan och den totala mängden länshållningsvatten blir därför mycket svår – och osäker - att mäta. Länshållningsvattnet kommer från olika källor; inläckande grundvatten, nederbördsvatten, dagvatten och processvatten från byggverksamheten. Av den totala bortledda volymen går heller inte att särskilja från vilka av källorna som vattnet härstammar. Sålunda är det svårt att se syftet med att kontrollera bortledd mängd vatten från ett öppet schakt. Vad gäller kvaliteten på bortlett vatten är det närmast relevant för miljöfarlig verksamhet (utsläpp av avloppsvatten), och bör därför hanteras inom ramen för det kontrollprogram för miljöfarlig verksamhet som Trafikverket ålagts att följa.

Samordning med andra projekt

Stockholm Vatten och Avfall AB planerar att utföra och söka tillstånd för vattenverksamhet i området i samband med ledningsarbeten för stadsutvecklingsprojektet Bromstensstaden. Trafikverket har återkommande samordningsmöten med Stockholm Vatten och Avfall AB tillsammans med Exploateringskontoret i Stockholms stad och KF Fastigheter som också avser att

bygga i området. Exploateringskontorets och KF fastigheters arbeten utgör dock i nuläget ingen planerad vattenverksamhet.

Föroreningar

Trafikverket har kompletterat PM Föroreningar, anläggande av gång- och cykeltunnel i Spånga (Bergab, 2017-04-20) med uppgifter om förekomst av klorerade föroreningar i området baserat på tidigare utförda undersökningar inom fastigheterna Gunhild 4, 5 och 7 samt Gustav 1.

Föroreningssituationen i området med avseende på klorerade alifater kan i korthet sammanfattas med att låga till höga halter av klorerade alifater har påvisats i det undre grundvattenmagasinet intill planerad schakt, samt även norr/nordost om schakten inom fastigheterna Gunhild 5 och Gustav 1. Provtagning i det övre grundvattenmagasinet (markvatten) påvisar inga eller låga halter av klorerade alifater. Risken för mobilisering av föroreningar bedöms därför främst uppkomma i samband med avsänkning av grundvattennivån i undre magasin vid länshållning. Rening av länshållningsvatten som är förorenat av klorerade alifater kan exempelvis göras med kolfilter. För närmare beskrivning av föroreningssituationen och föreslagna skyddsåtgärder för att begränsa risk för spridning av föroreningar till följd av den sökta vattenverksamheten se reviderat PM Föroreningar, se bilaga 1 (aktbilaga 49). Vidare hantering av skyddsåtgärder och kontroll av bl.a. vattenkvaliteten under byggskedet kommer att ske genom anmälan för avhjälpande av förorening och i den fortsatta detaljprojekteringen av anläggningen. I den tekniska beskrivningen för vattenverksamheten (bilaga 2 till ansökan) finns också en skyddsåtgärd i form av tätskikt beskriven i ansökan som ska förhindra vattentransport genom anläggningen under driftskedet.

Sättningskador och skyddsåtgärder

Trafikverket har kompletterat ansökan med utredning om risk för sättningar i området kring planerad gång- och cykeltunnel (aktbilaga 50). Av denna utredning framgår att förväntade marksättningar av den tillfälliga grundvattenvattenbortledningen är mycket begränsad. I närområdet till schaktet kan marksättningarna uppgå till <5 cm där lösa lerlager förekommer. Dessa sättningar avtar snabbt med

avståndet från schakten eftersom även grundvattenavsänkningen snabbt avtar med avståndet från schakten. Sättningsberäkningarna tar inte hänsyn till den spont som kommer att installeras kring schakten. Sponten begränsar inläckaget av grundvatten, och därmed även grundvattensänkningens storlek och utbredning utanför sponten. Beräknade marksättningar ska således ses som maximala. Indata till beräkningarna avseende lerjordens egenskaper har hämtats från utförda geotekniska undersökningar inom kv Ferdinand 9, Gustav och Gunhild. Trafikverket har erfarenhet av nyligen utförda arbeten med liknande anläggningar på delen Barkarby - Kallhäll. Uppföljningen av grundvattensänkningen utanför sponter för GC-tunnlarna i Barkarby, Historievägen och Jakobsberg visar på mindre avsänkning och, framför allt, betydligt mindre utbredning av avsänkningen i samband med utförandet jämfört med den teoretiskt beräknade grundvattenpåverkan. En anledning till denna skillnad är att spontens reducering av avsänkningen inte har beaktats i den teoretiska analysen. Denna kunskap är viktig att beakta vid bedömning av risk för omgivningspåverkan vid en tillfällig grundvattenbortledning inom spont.

Vad gäller frågan om vilka fastigheter inom influensområdet som har okänd grundläggning så kvarstår endast en mindre byggnad inom kv Gulmåran 12 närmast Stormbyvägen. Enplansbyggnaden är belägen på ca 150 m avstånd från den planerade grundvattenbortledningen och bedöms inte påverkas av den sökta verksamheten.

För uppföljning av markrörelser i omgivningen kommer ett kontrollprogram upprättas i samråd med Länsstyrelsen. Uppföljning av markrörelser kan utföras med platsspecifika mätpunkter som avvägs under byggtiden med ett visst tidsintervall mellan mättillfällena.

Ersättning

Trafikverket medger ersättningsyrkandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad

Villkorsförslag

Nämnden föreslår att de villkor som fastställts i dom i mål nr M 4938–10 i tillämpliga delar ska gälla även för denna del av projekt Mälarbanan, men anger inte närmare på vilket sätt.

Domens villkor 1, 2 och 7 motsvarar i huvudsak de villkor som Trafikverket föreslagit i detta mål, medan de övriga frågor som villkorsregleras i domen i relevanta delar omfattas av det kontrollprogram för miljöfarlig verksamhet som Trafikverket ålagts att följa i byggskedet för projekt Mälarbanan (bilaga 4 till ansökan).

Trafikverket uppfattar att nämnden godtar villkorsförslagen.

Kontrollprogram

Då nämndens föreläggande om att följa kontrollprogrammet för miljöfarlig verksamhet avser byggtiden för projekt Mälarbanan, och eftersom Trafikverket liksom nämnden betraktar den nu ansökta GC-tunneln som en integrerad del av projektet, har Trafikverket utgått från att GC-tunnelns byggande omfattas av föreläggandet (jfr vad som anges om detta i ansökan). Även om nämnden bedömer att det behövs ett kompletterande föreläggande, noterar Trafikverket att nämnden instämmer i att kontrollprogrammet ska reglera den miljöfarliga verksamhet som kommer att bedrivas i byggskedet för GC-tunneln.

Stockholms stad

Samordning med pågående stadsutveckling

Trafikverket noterar stadens synpunkter om behov av samordning och delar stadens uppfattning i den frågan. Trafikverket för en dialog med Stockholm Vatten och Avfall AB, och deltar i mötesserier/samordningsmöten med flera aktörer som planerar arbeten i området.

Ledningar som behöver tas ur drift

Ledningarna som är belägna i läget för GC-tunneln kommer att läggas om i samband med att Trafikverket bygger tunneln. Behov av att ta ledningar ur drift

beaktas i Trafikverkets planering. Samordning gällande den nya pumpstation som Stockholm Vatten och Avfall AB ska bygga kommer att ske inom ramen för de återkommande samordningsmötena med bl.a. Stockholm Vatten.

Bortledning av länshållningsvatten

Vattenhantering regleras i kontrollprogram för den miljöfarliga verksamheten under byggskedet, bilaga 4 till ansökan - avsnitt 8. Länshållningsvatten kommer i första hand att ledas till Bällstaån via dagvattennätet eller i andra hand, om graden av förorening motiverar det, till spillvattennätet. Avtal kommer att slutas med ledningsägaren. Det kommer även att finnas beredskap för att transportera vattnet med lastbil till mottagningsanläggning, om det föranleds av föroreningshalten eller av otillräcklig kapacitet.

Inventering av byggnader och anläggningar m.m.

Trafikverket kommer att besikta byggnader och anläggningar före byggstart inom ramen för detaljprojekteringen av GC-tunneln. Trafikverket noterar att de nämnda byggnaderna är rivna. Det inritade parallella schaktområde som Stockholms stad (Exploateringskontoret) undrar över (och som enligt förtydligande i mejlväxling med staden avser karta i bilaga 1 till miljökonsekvensbeskrivningen) visar det nya läget för de VA-ledningar som kommer att behöva läggas om inför byggnationen av GC-tunneln.

Grundvattenförorening

Trafikverket har kompletterat PM Föroreningar, anläggande av gång- och cykeltunnel i Spånga (Bergab, 2017-04-20) med uppgifter om förekomst av klorerade föroreningar i området baserat på tidigare utförda undersökningar inom fastigheterna Gunhild 4, 5 och 7 samt Gustav 1, se bilaga 1 (aktbilaga 49) samt även bemötande av Länsstyrelsens synpunkter under rubriken Föroreningar i föreliggande yttrande.

Vattenverksamhet som planeras av Stockholm Vatten och Avfall AB

Trafikverket noterar och tar till sig informationen.

Risk för sättningar

Trafikverket kommer att övervaka projektet med hjälp av sättningsdubbar och markpegel på lämpligt valda platser där risk för marksättningar kan uppkomma. Marksättningar kan endast uppkomma i områden med sättningsbenägen lera. Risken för marksättningar avtar snabbt med avståndet från planerad gång- och cykeltunnel eftersom både avsänkningens storlek och tidsförloppet för avsänkningen snabbt avtar med avståndet. Trafikverket kommer under 2018 att inleda mätningar av markrörelser i området i syfte att dokumentera eventuella pågående marksättningar i närområdet till tunneln eller intill eventuella sättningssärliga anläggningar.

Begäran om information m.m.

Trafikverket noterar och tar till sig detta.

Dag- och dränvattenpumpstation

Dimensioneringen av den dag- och dränvattenpumpstation som ska anläggas i GC-tunneln kommer göras i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB i enlighet med Genomförandeavtal mellan Stockholms kommun och Trafikverket (2017-05-19) för sträckan Spånga -Barkarby.

Monica Karlsson, Assar 1

Trafikverkets bedömning är att skador inte kommer att uppstå till följd av vattenverksamheten vilket även kommer att övervakas inom ramen för kontrollprogram för vattenverksamhet som ska tas fram i samråd med länsstyrelsen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppstå finns det möjlighet att till domstolen anmäla anspråk på ersättning för oförutsedd skada. Trafikverket har föreslagit att så ska kunna ske inom fem år efter att vattenverksamheten har avslutats.

Aborn Skydraget 38 AB, Gulmåran 16

Trafikverket kommer att förbereda skyddsåtgärder i form av bl.a. infiltration, för att undvika risk för skador. Trafikverkets bedömning är att skador inte kommer att uppstå till följd av vattenverksamheten vilket även kommer att övervakas inom ramen för kontrollprogram för vattenverksamhet som ska tas fram i samråd med

länsstyrelsen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppstå finns det möjlighet att till domstolen anmäla anspråk på ersättning för oförutsedd skada. Trafikverket har föreslagit att så ska kunna ske inom fem år efter det att tiden för att genomföra vattenverksamheten har gått ut.

Ferdinand 9 i Stockholm AB, Ferdinand 9

Rådighet

GC-tunneln under järnvägen är en integrerad del av järnvägens utbyggnad. Den nu sökta vattenverksamheten behövs därför för järnvägen, varför den i målet nödvändiga rådigheten föreligger enligt 2 kap. 4 § LSV. Trafikverket har här till på grund av vad som anges i järnvägsplanen för Mäljarbanans utbyggnad nyttjanderätt till det aktuella markområdet under den tid som vattenverksamheten ska bedrivas. Upplåtelsen har skett tvångsvis enligt vad som är särskilt föreskrivet i 3 kap. 3 § lagen om byggande av järnväg. Trafikverket vidhåller att även med nyttjanderätten följer rådighet över markområdets vatten. Trafikverket är givetvis ändå angeläget att nå en överenskommelse med Ferdinand 9 i Stockholm AB i frågor som berör bolagets fastighet. Förhandlingar har inletts i det syftet.

Detaljplan

Detaljplanen för Mäljarbanans utbyggnad på sträckan Spånga-Barkarby har numera vunnit laga kraft, se Mark- och miljööverdomstolens beslut den 3 maj 2018 i Mål nr P 2191-18.

Tid för anmälan av oförutsedd skada

Trafikverket anser inte att det bolaget anfört utgör skäl för föreskrivande av längre tid än fem år från arbetstidens utgång.

Verkställighetsförordnande

Som redan nämnts har detaljplanen vunnit laga kraft. GC-porten är vidare föranledd av Mäljarbanans utbyggnad, för vilken det finns lagakraftvunnen järnvägsplan. Det bör således inte finnas någon anledning att ifrågasätta GC-portens lokalisering och utformning. Om en tillståndsdom i målet överklagas är det inte sannolikt att det kommer i fråga några ändringar som talar emot att verksamheten påbörjas. Även

om byggstart är planerad till år 2021 kan tidplanen komma att ändras, eftersom Trafikverket kan ha anledning att anpassa sig efter andra byggprojekt i området, däribland bolagets eget.

Eventuella försiktighetsmått och synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen

Se tidigare svar om risk för marksättningar.

Angående skyddsinfiltration så kommer Trafikverket att noggrant följa upp tillförsel av vatten till det undre grundvattenmagasinet. Tillförsel kommer endast att, vid behov, utföras under byggskedet i samband med grundvattenavsänkningen. I kringliggande grundvattenrör kommer grundvattennivåerna nogsamt mätas och följas av Trafikverkets byggledning, som finns tillgängliga på arbetsplatsen under hela byggtiden. Detta säkerställer att tillförd mängd vatten inte medför oacceptabel nivåhöjning i det undre grundvattenmagasinet, med risk för ”översvämning” i närområdet till brunn för skyddsinfiltration. Brunn för tillförsel av vatten till det undre magasinet kommer att installeras och funktionstestas innan grundvattenbortledningen i schakt för arbete i torrhet påbörjas. Trafikverket har tidigare angett en bedömd bortlett mängd grundvatten under byggtiden som grund för prövningsavgiften. Denna mängd var en mycket grov uppskattning, och har inte använts i annat syfte än just som underlag för prövningsavgiften. Trafikverket har nu utfört en beräkning av förväntat inflöde av grundvatten till schakten, se bilagd rapport *Gång- och cykeltunnel i Spånga - Inläckageberäkning till jord- och bergschakt* (Bergab, 2018-05-15). Prognosticerat inläckage av grundvatten till schakten är 2 146 m³/månad. Grundvattenbortledningen bedöms pågå under 12 månader vilket innebär en total mängd bortlett grundvatten om ca 25 800 m³. Vad gäller frågan om spontens konstruktiva utformning så pågår en diskussion om detta mellan Trafikverket och bolaget inom ramen för pågående produktionssamordning.

Koplex i Storstockholm AB, Gunhild 3

Trafikverkets bedömning är att skador inte kommer att uppstå till följd av vattenverksamheten vilket även kommer att övervakas inom ramen för kontrollprogram för vattenverksamhet som ska tas fram i samråd med länsstyrelsen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppstå finns det möjlighet att till

domstolen anmäla anspråk på ersättning för oförutsedd skada. Trafikverket har föreslagit att så ska kunna ske inom fem år efter det att tiden för att genomföra vattenverksamheten har gått ut.

Fastighetspartner Bromsten AB, Gunhild 5 och Gustaf 1

Skyddsinfiltration kommer vid behov att utföras för säkerställande av sådana grundvattennivåer som inte innebär risk för skada. Ett kontrollprogram för vattenverksamheten kommer att tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Sakägare har rätt till ersättning för rättegångskostnader i första instans i detta tillståndsmål. Trafikverkets bedömning är att skador inte kommer att uppstå till följd av vattenverksamheten vilket även kommer att övervakas inom ramen för kontrollprogram för vattenverksamhet som ska tas fram i samråd med länsstyrelsen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppstå finns det möjlighet att till domstolen anmäla anspråk på ersättning för oförutsedd skada. Trafikverket har föreslagit att så ska kunna ske inom fem år efter det att tiden för att genomföra vattenverksamheten har gått ut. Sakägare har rätt att ta del av den utredning som ges in i målet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har avgjort målet efter huvudförhandling.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen, som godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, finner att det finns förutsättningar att medge det aktuella tillståndet så som Trafikverket slutligen har justerat sina yrkanden.

Rådighet

Mark- och miljödomstolen konstaterar att sökanden har den rådighet som krävs för den aktuella verksamheten.

Villkor

Ett sedvanligt allmänt villkor bör meddelas, se villkorspunkten 1 i domslutet.

Vidare är det lämpligt att föreskriva ett villkor om infiltrering vid behov för att undvika skada till följd av grundvattenbortledningen, på det sätt som Trafikverket har föreslagit.

Vid huvudförhandlingen har länsstyrelsen och Trafikverket enats om en justerad villkorsformulering avseende kontrollprogrammet vilket också återspeglas i villkorspunkten 3 i domslutet.

Arbetsid och oförutsedda skador

Domstolen finner att den föreslagna arbetstiden om fem år är lämplig. När det gäller tiden för oförutsedd skada har Ferdinand 9 yrkat att den ska bestämmas till tio år.

Domstolen finner att det inte finns skäl att bestämma tiden till längre än den av Trafikverket föreslagna tiden om fem år.

Verkställighetsförordnande

Ett verkställighetsförordnande av domstol innebär att en lagakraftvunnen dom inte behöver avvaktas och är ur processuell synvinkel att se som ett undantag. Det får därför läggas på verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Det måste också krävas att verksamhetsutövarens intresse med viss marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan tillståndet får tas i anspråk. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se Högsta domstolens avgörande, NJA 2012 s 623).

I detta fall har Trafikverket anfört starka samhällsintressen som skäl för ett verkställighetsförordnande. Någon invändning mot begäran om verkställighetsförordnande har inte framställts. Mot den bakgrunden bedömer mark- och

miljödomstolen att det är möjligt att med tillämpning av 22 kap. 28 § miljöbalken medge ett verkställighetsförordnande.

Prövningsavgift

Även om Trafikverket påpekat att man nu kommer att leda bort mindre grundvatten än det var tänkt från början har man accepterat den tidigare beslutade prövningsavgiften. Det finns därför inte skäl att ändra tidigare beslut om prövningsavgift.

Rättegångskostnader

Yrkandena om ersättning för rättegångskostnader av länsstyrelsen och Ferdinand 9 har godtagits av Trafikverket och ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 4 mars 2019. Prövningstillstånd krävs.

Peter Winge

Annika Billstein Andersson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge, ordförande, och tekniska rådet Annika Billstein Andersson samt de särskilda ledamöterna Dan Björklund och Lars Fladvad.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.